



## เรื่อง มะเดื่อหอม



### รายละเอียด

มะเดื่อหอม ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus hirta* Vahl จัดอยู่ในวงศ์ขุนุน ([MORACEAE](#))

สมุนไพรมะเดื่อหอม มีชื่อท้องถิ่นอื่นๆ ว่า หาด (เชียงใหม่), นอดน้ำ (ลำปาง), นมหมา (นครพนม), เตื่อหอมเล็ก เตื่อหอมใหญ่ (ตราด), นอดหอม มะเดื่อเตี้ย (จันทบุรี), มะเดื่อขน (นครราชสีมา), พุงหมู (อุบลราชธานี), เตื่อขน (ภาคเหนือ), เยื่อทง (เย้า-เชียงราย), ส้าลควอย (ขมุ), แผละโอชะวะ เพี้ยะตะโละสัวะ เพี้ยะดู้ก (ลัวะ) เป็นต้น

### ลักษณะของมะเดื่อหอม

- ต้นมะเดื่อหอม จัดเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก มีน้ำยางสีขาว ลำต้นมีความสูงได้ถึง 10 เมตร ไม้ค่อยแตกกิ่ง ลำต้นและกิ่งก้านมีขนแข็งและสากคาย มีสีน้ำตาลแกมสีเหลืองอ่อน เมื่อแก่ลำต้นจะกลวง ที่ดาดอกและ



## ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ใบอ่อนมีขนขึ้นหนาแน่น มีรากเก็บสะสมอาหารเป็นหัวอยู่ใต้ดิน มีกลิ่นหอม ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ดและวิธีการปักชำกิ่ง พบขึ้นตามป่าดิบแล้ง ป่าละเมาะ ป่าโปร่ง และที่โล่งแจ้ง มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศศรีลังกา จีนตอนใต้ เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- **ใบมะเดื่อหอม** ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปขอบขนาน รูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก แผ่นใบมักเป็นพู่ลึก 3-5 พู ที่ไม่เท่ากัน โดยเฉพาะในต้นอ่อน หรือเป็นขอบเรียบ ปลายใบแหลมเป็นติ่ง โคนใบเบี้ยว ส่วนขอบใบจักเป็นเลื่อย ใบมีขนาดกว้างประมาณ 5-12 เซนติเมตรและยาวประมาณ 12-25 เซนติเมตร แผ่นใบมีขนขึ้นทั้งสองด้าน ด้านบนเป็นขนหยาบสีน้ำตาลอมเหลืองขึ้นอยู่ประปราย ขนมีลักษณะยาวและหยาบบนเส้นใบ ส่วนด้านล่างขนจะมีลักษณะอ่อนนุ่มกว่า ใบแก่มีลักษณะบาง เส้นใบที่ฐานยาวน้อยกว่า 1/2 ของใบ มีเส้นข้างใบประมาณ 7-9 เส้น ส่วนก้านใบยาวประมาณ 11 เซนติเมตร และมีหูใบแหลม ขนาดประมาณ 0.8-2 เซนติเมตรที่กิ่งก้านมักกลวง และที่ข้อพองออกในต้นอ่อน
- **ดอกมะเดื่อหอม** ดอกช่อเกิดภายในโครงสร้างกลวงออกตามซอกใบ ประกอบไปด้วยดอกขนาดเล็กจำนวนมากเบียดกันแน่นบนฐานรองดอก ซึ่งเจริญหุ้มดอก มีช่องเปิดด้านบน ซึ่งมีใบประดับซ้อนทับกันหลายชั้นปิดอยู่ทำให้ดูคล้ายผล รูปไข่ค่อนข้างกลมอยู่บริเวณกึ่งที่มีใบติดอยู่ ดอกจะเป็นแบบแยกเพศแต่อยู่ในช่อดอกเดียวกัน ดอกเพศผู้จะมีจำนวนน้อย โดยจะอยู่ในบริเวณรูเปิดของช่อดอก มีกลีบดอก 3-4 กลีบ มีเกสรเพศเมียประมาณ 1-2 ก้าน ส่วนดอกเพศเมียจะมีรังไข่เหนือวงกลีบ ออกดอกได้ตลอดปี
- **ผลมะเดื่อหอม** ผลเป็นผลสด ลักษณะของผลกลมรี มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.1-2.5 เซนติเมตร ออกเดี่ยว ๆ หรือออกคู่ ผลเป็นสีเหลือง เมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีแดงอมส้ม ผลมีขนหยาบสีทองหนาแน่น มียางสีขาว ไม่มีก้านผล

### สรรพคุณของมะเดื่อหอม

1. ลำต้นหรือรากนำมาต้มกับน้ำดื่ม เป็นยาบำรุงหัวใจ (ลำต้น, ราก)
2. รากมีรสฝาดเย็นหอม ช่วยบำรุงกำลัง ชูกำลัง ทำให้ขึ้นบาน (ราก)
3. ช่วยแก้หัวใจพิการ (ราก)
4. รากใช้ฝนกับน้ำกินเป็นยาแก้ผิสดำแดง (ราก)
5. รากใช้ฝนกับน้ำกินเป็นยาขับลมในลำไส้และเป็นยาระบาย (ราก)
6. รากใช้ฝนกับน้ำดื่มช่วยบำรุงน้ำนมของสตรี (ราก)
7. ช่วยแก้ตับพิการ (ราก)



## ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

---

8. ผลมีรสฝาดเย็น เป็นยาแก้พิษฝี (ผล)
9. รากเป็นยาแก้พิษอักเสบ แก้พิษฝี แก้พิษงู (ราก)

### ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของมะเดื่อหอม

- สารสกัดจากส่วนที่อยู่เหนือดินของต้นมะเดื่อหอมด้วยแอลกอฮอล์ 50% มีพิษเฉียบพลันปานกลาง เมื่อทำการฉีดเข้าช่องท้องของหนูถีบจักรจะมีค่า LD<sub>50</sub> เท่ากับ 681 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

### ประโยชน์ของมะเดื่อหอม

- ผลมะเดื่อหอมสุกใช้กินได้ (ขม, ลึ่วะ)

คำสำคัญ : มะเดื่อหอม

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-13

[https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page\\_id=1720&code\\_db=610010&code\\_type=01](https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1720&code_db=610010&code_type=01)

The Office Of Academic Resource Information And Technology